

حيات

میانہ دانشمندانہ ... دیارِ دہلی میں حیات قائم ...
- نیچہ -

ادارہ مرکزی :

آنقرہ ، استانبول جادہ سندہ آنقرہ
معارف امینلکی یانددہ کی دائرہ

استانبول پرورسی :

استانبول ، باب عالی جادہ سندہ ۸۷ نومرودہ
دائرہ مخصوصہ

نفسی ہربرودہ ۱۰ غروردر .
سنہ لکی پوسٹہ ایلہ ۵ لیرا .
(اجنبی ملکتر ایچین ۵ دولار)

ابونہ واعلان ایشلری ایچین استانبول پرورسہ
مراجعت ایدیلیر .
یازی ایشلرینک مرجعی آنقرہ مرلزیدر .

۲ نجی جلد

آنقرہ ، ۲۱ تموز ، ۱۹۲۷

صای : ۳۴

چشیدذوقلرک بولوندینی برشہر دہ ہنوز ملیت حسنک
قوتلہ حاکم اولمادینی بردور دہ معمار کال تورک
ملتہ خاص براسلوبک حاکمیتی ایچون متادی
چالیشمق ہیجانی دویش ، اوتوزسنہ حیاتی
بوکا وقف ایتشدی . دیدی قودی ماہیتی
کچمین تنقیدلر صنعتکارک ایدہ آلی خیربالایوردی
تمیز روحی ، بونلرہ تحمل ایدہ مہیجہ کوزندن
آقیتدینی یاشلرلہ بوشانمق احتیاجندہ ایدی .
اوکون بونک برتجلیسنی کوردم . اوزماندنبری
آرتیق معمار کال بنم ایچون یوکسک برانسان
نمونہ سی اولدی . اونی آرتیق جانلی برفضیل
آبدہ سی کی کوروپوردم . شیمدی خاطرہ سی
اوکندہ عینی حسلہ ا کیلیورم .

معمار کال حقیقہ یکی برتورک اسلوبی میدانہ
قویمشیدر ؟ بونک تدقیق متخصصلرینہ طأندر
دہ نیلیدی کی بلکہ یالکزاسکی تورک اثرلرینک
خارجی یاپیلشہ قاپیلش ، الہامی یالکز بعضی
« موتیفلر » دن آلمشدر . بلکہ یارین بویوک
برصنعتکار اصل تورک اثرلرینک ایچنہ ، روحنہ
دہا فضلہ نفوذ ایدہ جک ، تورک معمارینسی
کمرلرہ ، ستونلرہ آرامایارق باشقہ طرزہ
« مودہرن » حالہ کتیرہ جکدر . فقط تورک
صنعت تاریخی قوزموپولیتلکک مودا اولدینی
بردور دہ ، معماریدہ تورک اسلوبی یاشاتمق
هیجانی دویان معمار کالہ دائما اک بویوک موقعی
اک یوکسک شرفی ویرہ جکدر . ایلک یول
آچانلر ، ایلک ہدف کوستہ رنلردر کہ بویوک
انسانلردر . اونلرک یوکسکلکی ، ہرکسک واضحاً
دویمادینی و کورمیدیکی ایلک دفعہ دویمق ،
کورمک قدرتندہ در .

اگر معمار کال پادشاہلر دورینک ہیچ
برشی سویلہ نمہ سنہ مساعده ایتہین بردورندہ

قوللانماریخی ہرکسدن رجا ایدہ جکم » دیدی .
چوق متأثر ، چوق متہیجدی . سببنی صوردم ،
تورک اوجانی ایچون یاپدینی پلانک اوغرادینی
عاقبتدن بحث ایتدی : « یاپدیم پلان ای اولمایا .
بیلیر ، تنقید ایدیلہ بیلیر ، فقط بوتنقید نہ ایچون
آشکار بر طرزہ یاپیلماز ، نہ ایچون صنعتلہ ،
معماریلہ علاقہ سی اولمایانلرک تعریضنہ اوغرار ،
نہ ایچون دوغرودن دوغرویہ بنم یوزومہ بکنمہ .
دکبری نقطہ لر سویلہ نمز » دیدی . اوکون بن
بوتأثری یوکسک اثر صاحب لرینہ خاص حقلی بر
غرورہ عطف ایتش ، معمار کالک تمامأحسی
اولان روحنی ، اکلا دینی طرزہ برتورک معمارینسی
یاراتمق مفکورہ سندن دوغان صمیمی ہیجانی سزومہ .
مشدم . بوندن برآی صوکر ایدی . معارف وکیلی نجاتی
بک افندینک اوداسندہ آنقرہ معلم مکتبی پلانی
اوزرندہ یاپیللاجق تعدیلات قونوشولور ، نجرملرہ
یایمق ایستہ دیکی کمرلرک قالدیریلما سی ، مدخلک دہا
بسیط شکلہ صوقولما سی مناقشہ ایدیلور دہ .
بردنبرہ کری بہ دوندی ، یوزینی صاقلار بر
وضعیتلہ اودانک قاپوسنہ دوغر و ایلہ رلہ دی .
یوز یوزہ کلشک . باقدم : ایکی داملہ کوزیاشی
یاناقلرینک اوستندہ دورویوردی . آرتیق بندن
هیجانی صاقلایامادی ؛ اغلاز کی برسسلہ « اوتوز
سنہ حیاتی معمار ی اثرلرندہ تورک خاص ذوقک
یاشانماسنہ حصر ایتدم ، اوتوز سنہ ہرمدنی
شہرک اولدینی کی تورک شہرلرینک دہ ملتزمہ
خاص بر ذوق طاشیاسی ایچون اوغراشدم .
شیمدی بواسلوبہ ترہ ، جامع معمارینسی دیورلر ،
حقیر کوروپورلر » دیدی ، کوزلرندن ایکی
داملہ یاش دہا آقدی . اوزمان قارشیمدہ یالکز
معمار کال دکل ، « کامل برانسان » جانلاندی .
استانبول کی تورلو تورلو حسلرک ، چشید

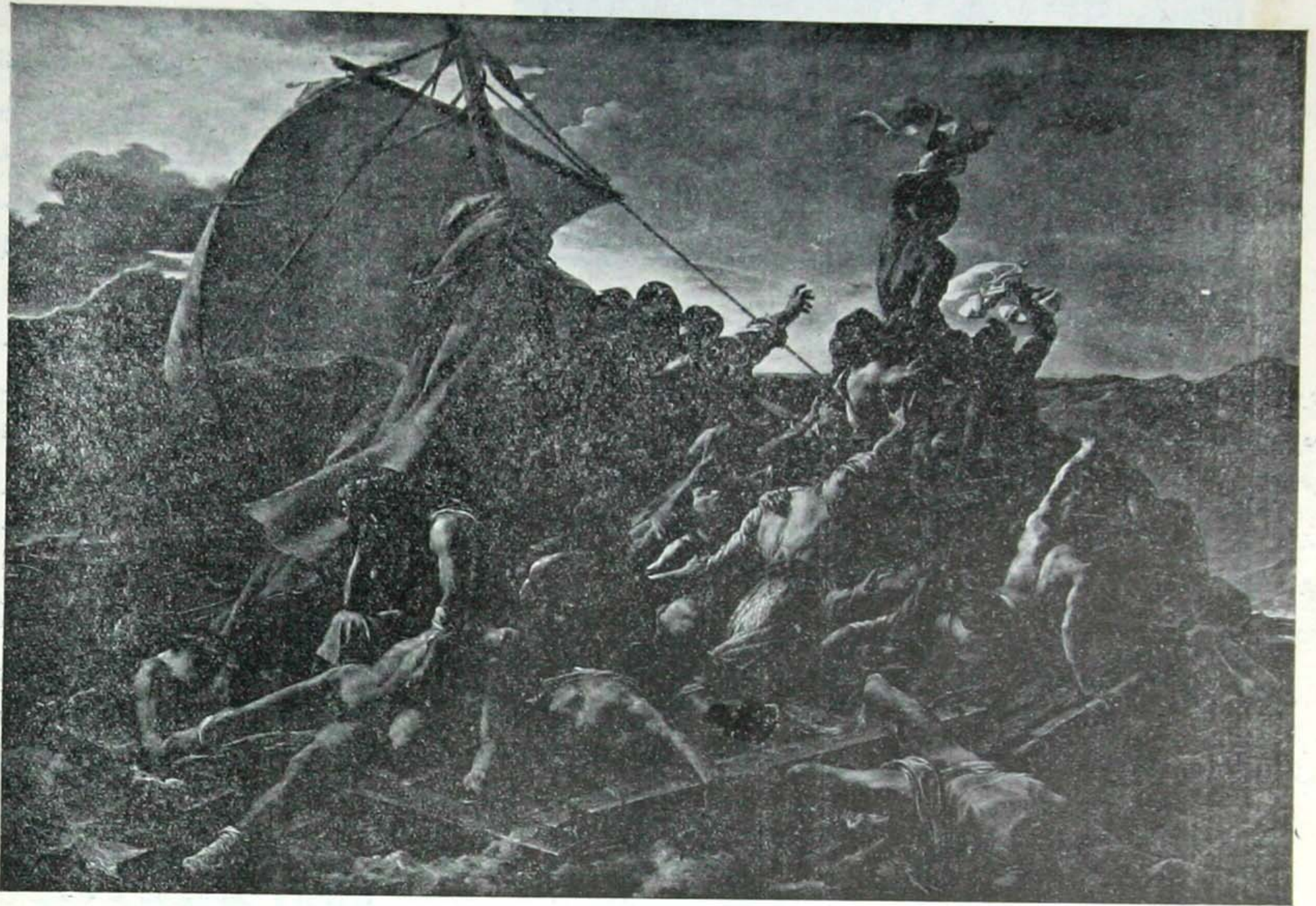

معمار کال دہ اولدی

معمار کال تورک صنعت عالمندہ درین بر
بوشلق بیراقرق کتیدی . ہیچ بکنمہین بر
زماندہ اولوم ؛ حیاتی قازانجہ دکل ، برمفکورہ یہ
باغلامش بوفضیلتکار ادامی دہ آرامزدن چکوب
کوتوردی . نہ وقت یوکسک معمار ی اثری وجودہ
کتیرمک ایستہ رسہ ک ایلک دفعہ خاطرہ او
کلردی ، چونکہ بیراقدینی وقف خانلر قدرتنک
جانلی اثریدی . نہ زمان باشقہ سنک پارا حرصیلہ
یاریم بیراقدینی اثری تماملامق ایستہ رسہ ک اونی
چاغیر بردق . چونکہ تہر تہمیز حیاتی اک یوکسک
فضیل آبدہ سیدی . کیمسہ او آبدہ یہ اوفاق بر
لکہ قوندیرامازدی . شرق معمارینسنہ طأندر
مسئلہ موضوع بحث اولدینی زمان غرب معمار ی
طالی اونی خاطرلاردی . مسجد اقصانک تعمیرندہ
اونک رأی حاکم اولدی . اوین الملل طانیلمش
بر « اوتوریتہ » ایدی ، معلوماتیلہ ، اثرلر یلہ مملکت
خارجندہ و طنی یوکسلتن بر بیراقدی .

فقط تصادف بکا بو چوق بویوک آدامک
روحنی دہ طانیبتدی . معمار کال صوک زمانلر دہ
قلباً یارالی ایدی . آنقرہ دہ یاپیلان بعض بنالرک
اسلوبی ہرکون کندینسی اوزوب دوروردی .
بو کافی دکل کی اوغرادینی بعضی معاملہ لردہ
اونی انیجیمشدی . برکون وکالتدہ کی اودامہ
کلدی ، بکا « استاد ، دیورلر . بوساختہ کلہی

(مەدوز) ك صالى

۱۸۱۶ سنەسندە فرانسه نك جنوب ساحلئدن
حركت ايتش اولان (مەدوز - Méduse) نامندە
بركيتك افريقا سواحلى ياقيندە غرق اولدىنى ،
وئجموعى دوت يوزە بالغ اولان بولجىلرلە طائفەسى
افرادئدن يالكىزىش كىتىك دە برصال اوزرئدە وئولوم
حالىدە بولئش اولدقلى اوسەنك آغستوسى نىپائتە
دوغرى فرانسه دە درين براجى ايله خبر آلتش
ايدى . كىچىلدن اون يىسى ، قرەبە اوطوران
كىلرئدن آيرلغە راضى اولماقلى اىچون اونلر اولدقلى
بردە ترك ايدىلر بولجىلرلە واپورك بالذات سوارىسى
سندالره التجا ايتدىلر . بو سندالار ، اوچ كون
اىچندە انشا ايدىلن برصالە خلاطلرلە رىبط ايدىلرلە اوزرئدە
۱۴۹ كىشى طاشيان بوسالى اك يقين ساحلە چكوب
كوتورە جكلر ايدى ؛ فقط خلاطلر قويدى ، ياخود
كىيلىدى وصال ايسە كندى باشە قالەرق اوزرئدن
آشقمقە بولان دالغە لرك سوق وئائىرىنە تىعاً كلىشى
كوزل دكزاوزرئدە برمدت اوتەبە برى چالقالاندى .
اون ايكي كون واون ايكي كىجە دكزلە كوك
آرەسندە كندى باشلرئە قالان ، وقودورمش برر
دى حانە كلن بوانانلرك يكدىكرىنك قانىلە بىلىمك

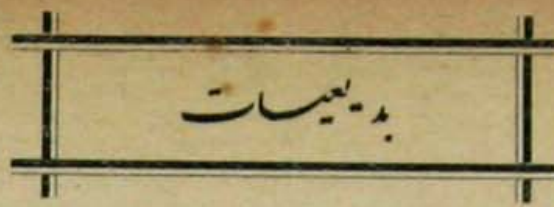
اىچون نصل بربرى قتل ايتدىكلرىنى ، بتون اوقورقئچ
ماجرالرى نقل وىكابه ايدەجك دكلم . بومدهش
جان چكىشمەنك تفصىلاتى وئقئىلە غزئە لردە اوزون
اوزادى يە يازلش وئحى بوكا دائر افكار عمومىيە بى
اوزمان اىچە هىجانە كئىرەن بر كتاب دئخى نشر
اولئش ايدى .

ايشە بومدهشلى فاجعەنك حكاىەسى هنوز هر كسك
آغزئدە دولاشدىنى برصرەدە ايدى كە (ژەرىقو)
نامندە برفرانسز رسامى كندى پدريئك اصرارى
اوزرئە ايتاليادن هنوز عودت ايتش بولئور ايدى .
كنچ صنعتكار [اوزمان ۲۵ ياشندە ايدى] ايتاليادە
برمدت تدقيقاتدە بولندقدن سوكرە اورادن منقوش
ومرسوم خارق العادە (ئەتود) لر كئىرمش ايدى كە
بونلر كندىنك هر حالەدە انكارى قابل اوليان بر
شخصيتە مالك اولدىنى اثبات ايلككە ايدى .

ژەرىقو ، پارسە دوندىكى زمان (مەدوز) ك
بومدهش فلاكتدن متولدە هىجان هنوز شدئى
غائب ايتەمش ايدى . (دانئە) نك بىلە خاطرئە
كلەين اشكنجە لرە اوغرامش اولان بوقضازدە لرك
عذابى رسامك ذهنى اوزرئدە بىوك برئائىر حصولە

كئىردى . فبرطنە ايله غضبە كلن بحر محيطك صحنە
اولدىنى بويلە بر فاجعەدن بر صنعتكارك نەلر اقتباس
ايدە بىلە جكنى درحال ادراك ايدى .

ژەرىقو ، ئمادىن الهام آلەرق وئحى جان چكىشمەنك
دهشلى شكالرىنى ضبط ايتك اوزرە خستە خانەلرى
بىلە دولاشمقدن چكنمە رىك پك اعتئالى تدقيقاتدە بولندى ،
رسملر چىزدى : واسع ولاقيدفضا اىچندە قوبارىلان
نوميدانە فرىادلر دويار كى اولدى ، بربرى قتل
ايتك وبارچالامق اىچون كىجە وئقئندە كدىكرى اوزرئە
آتيلان چىلغىن قديدلرك خيالى كوزىنك اوكنە كلىدى
ونىپات دەھاسنك حرارت فعاليتى سوقىلە بر طاقم
طاسلاقلر ابداع ايدى كە بونلرە درج ايتش اولدىنى
فكرلرى بر آرەبە طوبلايەرق بوكون فرانسز مسلكنك
بر اثر نفيسى اولق اوزرە طائلمش اولان Le Ra-
deau de la Méduse يعنى (مەدوز) ك صالى عنوانندە كى
تابلوي وجودە كئىردى . اول امرەدە قارنى آجىقانلرك
مدەش مجادلەسى ، سوكرە صالى سندالره باغلان
خلاطك بر بالطە اوروشىلە قوبارىلسى ، والحاصل حالت
نزعدە بولنانلرك اوآرەلق ظهور ايدن برانكلر
سفينەسى طرفئدن قورتارىلسى ، ايشە بتون بومئشت

صورت‌بندی در افنورنده بديعيات در سري [۰]

بديعيات و بديعيات

مسئله لری

۲

بريعی ماديته اوصافی

اشيا و حادثات قارشوسنده انسانك آلدینی حالاتی
تدقیق‌ایندکدن صوکر ا بديی حالتك اوصافی، خواصنی
آراشدیراییلیز، عجباً بديی حالتك اوصافی نه در؟
یوكمك بر اثر صنعت قارشوسنده كچیردیكمز مراقبه
و وجد نه گبی اوصاف ایله متصفدر؟

بر حیاتیات عالمی، بر نباتاتی، تدقیق‌ایندی
شی اوزرنده مراقبه به دالمیورمی؟ بديی مراقبه‌ك
علم حالتدن فرقی نه اولاییلیز؟ بعضی مفرط بديعيات
طرفدارلری شایان حیرت بر معرفتله یوایلك حركتك
منفعل Passif بر حركت اولدیغنی ادعا ایدر ك مراقبه‌ی
حظ Jouissance دن جیقارمی ایسته‌یورلر. بو
دوغرو بر كوروش دكلدر. بيم بيلمديكم، طانیديهم
بر شیندن حظ دویمقلغمه امكان یوقدر. بناء علیه
بديی حالتك ایلك آتی، اوشیئی objet قاورامغه

اشتراك ایدر بيلمك ایچون حكومتدن درت الی بش
بك فرائق راده‌سنده تخصیصات طلب ایتیش و بر
دوستی ایله اوزلاشیرق مزایده‌یه اشتراك ایله‌مش
ایدی. نابو آتی بك بش فرائقه بو دوستنه احاله
ایدیلنجه بوده اونی همان قونته ترك ایتدی. لکن
نابلونك بالغ اولدیغنی قیات قونتك استحصال ایلش
اولدیغنی تخصیصات مقداریخی تجاوز ایلدیكندن اوست
طرفی تسویه ایدر ك نابلوی صائش محندن
قورناره‌یله جك قدر قونتك اوزرنده بارایوق ایدی...
هرحاله قونت دفوربه‌ن، ناحق بره تنقیده
اوغرایان بو مشهور نابلوی فرائقه داخلنده محافظه
ایدر بيلمك ایچون بش سنه مجادله ایتك مجبوریتنده
قالشدی.

ایسته بوكون هر درلو اعتراضك فوقنده اولان
بو اثر نفیسك مختصر تاریخچه‌سی! بر عالی اثرکه
بر قاج بویوك صنعتكارك تقدیری، خلقك قیدسزلی،
احقر كده استخفافی کبی هان‌ده ضروری اولان
اوموكب شرفله مترافقاً شیمدی آرتق شان و شهرت
ساحه‌سنه تماماً داخل اولشدر.

وهمید

[۰] باشی کچن صایمزه

ایدی. لکن کچن آرتیشلردن مرکب برزمه
(آقاده‌ميك) دخی دنیلن بوسنت مملکنه قارشی
آیاقلاندی، و طبقی شعرده (ویقتور هوغو) ایله
(لامارتین) ك ادعا ایتدکری بره‌سییلری ایلری
سوردی. بناء علیه (ره‌ستوراسیون) دنیلن عودت
استبداد دورنده سیاست یواش‌یواش سکونت‌یوقنده
ایکن بودقه ادبیات‌ایله صنعت‌عالمده اختلال‌قوبدی:
ایسته بو جریان، (رومانتیزم) نامنی آلمشدر.
رسمده رومانتیزم، ابتدای امرده (داوید) ك
قدم‌پرستانه مملکنه وبالخاصه عتیق صنعت تعاملته
قارشی شدتلی بر ارتجاع ایله باشلامش و بوندن‌ده
«رومانتیک مجادله‌سی» دنیلن جدال تولد ایتیش
ایدی. رومانتیزم مملکی اربابی اووقت جاری‌اولان،
و خلافته حرکت ایدلسی ممنوع بولان (فلاسیبزم)
منتسبلرینك بواستبدادینه، قدیم یونانیلر ك و رومالیلر ك
بو صتی تحکمه، موهوم و مخیل اولان بو تیپله
و بو اعتباری موضوعله قارشی عصیان ایتدیلر.
رومانتیکلر ده زنده، ده فاجعه‌لی بر طرز و شکل
صنت ایتدیلر؛ یالکز قدیم ادواردن دکل،
تاریخك اك مختلف دورلردن دخی الهام آله‌جق،
ماضینك و مختلف مملکتلر ك اخلاق و عاداتی بتون
حقیقی اوصافیه تصویر ایدر جك بر صنعت طلب
ایتدیلر. ایسته بو خصوصده ایلك مجادله‌یه‌ده (مه‌دوز)
صالی عنواننده کی لوحه‌سیله ژهریقو آتلدی.

دوغریسنه باقیلیرسه بولوحه‌ده‌ده اشخاصدن
بعضیلرینك منظمأ بر آرمه‌یه کتیریلیشده حالا (فلاسیق)
ذوقك بعض ایزلری کورلیکده‌در. لکن استمداد
ایدن فلاکت‌ده‌لر ك او مأیوسانه طور و حرکتلرنده
اوبله فجیع بر شدت موجوددر که اوزمانه قدر ده
معقول و معتدل احتراصلر، ده مضبوط غضب و تهورلر
کورمکه آلمش اولان خلق عادتاً شاشیر یوردی.
بو صورتله صنعتده ایکی جریان حصوله کیش
اولدی. بری (فلاسیبزم) که سکونت، ساده‌ك،
نجابت بونك ماهیت‌اصلیه‌سی تشکیل ایدر؛ دیگر ی‌ده
(رومانتیزم) که خارق‌ی، تهیجانی آرار. اولکیسی
حقیقتدن زیاده کوزللكی، اوته‌کی ایسه محض حقیقی
تصویره انهامك ایدر.

نهایت ژهریقو فرائقه‌یه عودت ایدنجه حكومتك
هرحاله كندی نابلوسی صاتون آلمق نیتنده اولمادیغنی
بیوك برأمله خبر آلدی و صوکرده‌یولدی. آنلری
اوقدر سه‌ومش، اونلری نقش و تصویرده اودرجه
مهارت و قدرت کوسترمش اولان بو آدمك وفاتنه
سبب، آندن دوشمسی اولشدر.

ژهریقو، هنوز اولانجه اقتدارینی کوسترمه‌دن
اوتوز اوچ یاشنده و (رومانتیک) مجادله‌سنك
عرفه‌سنده افول ایتدی؛ زیرا اصل مجادله و بویکی
مسلك اربابینك بکلمکده اولدیغنی حرب ایسه بونك
وفاتندن بر قاج آی صوکره (دلا فرووآ) نك بر اثر یله
اعلان ایدلدی.

(مه‌دوز) صالی اثر نفیسك ژهریقو ورثه‌سی
طرفندن صاتیله‌جغنی و مشیرلر كده اثری پارچه‌لایوب
اوندن قسم قسم استفاده طریقی دوشوندکریخی خبر
آلان موزه‌لر مدبری قونت (دفوربه‌ن)، مزایده‌یه

معطوفدر. یالکز؛ قاورامق بيلمك دكلدر. بيلمك
ایله بديی حالتده لازم اولان بيلمك آراستنده کلتی
بر فرق وارددر. برشی دن حظ آلا بيلمك ایچون او
شیك ساء‌جه کیفیتنی اوکرنگه جالیشیرم. حالبوکه
علم یقین ایله بيلمك ایسه او شیک دیگر اشیا ایله
مشترك نقطه‌لری آرایوب بولقددر. مثلاً کوزل بر
آعاجدن ذوق دویمق ایچین آعاجك مختلف چیزکیلرینه
یابراقلرینه، رنگنه دقت ایدرم. مراقبه‌ك ایلك
خاصه‌سنی بوراده آراملی‌در. بديی مراقبه حالتده
بی علاقه‌دار ایدن یکنه شی اشیاك خیال Image ی
شکلی و خارجی‌در. بديی مراقبه شی objet ك حدسی
Intuitive علمیدر. بوندن باشقه مراقبه ایتدیكم
شی احتمالکه عادی، حقیر، فنا، مضردر. بونلر ك
بیم ایچون ذره قدر اهمیت یوقدر. Titien ك ایسته
اوکندن سرخوش اولادن کچیلهمه‌سی قابل اولیان
Venus d' Urbain ی.. بلکه بو حرکت تهلكه‌لیدر.

فقط بديعيات نقطه نظرندن بونك هیچ اهمیت یوقدر
بی باغلیان، بی، بديیاتیخی علاقه‌دار ایدن شی
ظاهری عالمدر. له‌اونار دودا و نیجی نك میلانوده‌کی
Géne نك‌ده؛ اوامثالسر عیسی‌سنده بوتون رساملر ك
یابدقلرندن فضله‌نه‌وار؟ تهوه‌نك سه‌نفولرینی دیکله‌یکز...
سندن باشقا نه بولاجسکز؟ هیچ... بلکه‌ده
هرشی.. ایسته هیچله هر شیک ازدواجی بوساحه،
ظواهر و شکل عالمی مراقبه‌ك محتوا contenu سیدر.

ذهنیه‌جیلر Les intellectuelistes بو تعریفی
کافی بولمورلر. ا کر بديی مراقبه‌ی یاقیندن تدقیق
ایدرسه‌ك بونی ذهنیزك مختلف حرکتلرینه ارجاع
ممکندر. ۱- بر شیته بديی بر باقیشله باقدیغمز وقت‌اولا
اشیادن رنگ، سس الخ کی بر طاقم احساسلر آلیر.
۲- بو احساسلر خصوصی بر طرزده طولیانارق
(شکل) ی حصوله کتیریرلر. ۳- و بو احساسلری
بز حزمه‌هالته کتیردکدن صوکر شیشی آکلایور
و ایضاح ایدر بیلورز. حالبوکه بو ایضاح و تفسیر
تداعی افکارسز اولماز. تداعی افکار ایسه ذهنی
بر حرکتدر. «دیورلر».

بو اعتراض وارد دكلدر. زیرایشی ك قارشیسندنه‌کی
ایلك حرکت تمامیه ذهنی بر حرکت دكلدر. بلکه
تمامیه عکسیدر.

فی‌الحقیقه احساسلری بر حزمه‌هالنده طولیایورز.
لکن بو طولیایش اوقدر حیزلیرکه بوکا حدسی
دیه‌ییلیرز. Venus d' Urbain اوکنده ایلكین
شکله عائد بر طاقم احساسلر آلیرم. صوکر حس
ایدیورم که بوشکل بر قادیندر ووه‌نوسدر. ایدی
بی بوراده علاقه‌دار ایدن، بو نابلوده‌کی شکك بر
قادین ووه‌نوس اولدیغنی بيلمك کمدر. متباقی بوتون
احساسلره قولاق بیله اصنام.

بديی مراقبه‌ك بر نیجی‌خاصه‌سی دیمك که ظاهری
و حدسی Intuitive بریلکی اولاسی ایش.

ایکینجی‌خاصه‌یه کلنجه: بديی حادثه‌ده بزی
علاقه‌دار ایدن شخص‌در. خصوصیت‌در [۰] بن،

[۰] مقاله‌لریعه احتمال که باشقا جمله‌لرله، باشقا
رنگلرله عینی فکری تکرار ایتدیكم کوروله‌جکدر.